

Kriminaalipoliittinen osasto

Kriminaalipolitiikka- ja rikosentorjuntayksikkö
Catharina Groop

12.10.2015

Dno 10/69/2014

**KORRUPTIOEPÄILYISTÄ ILMOITTAVIEN HENKILÖIDEN SUOJELUA SELVITTÄVÄN
TYÖRYHMÄN KOKOUS 10/2015**Aika: 12.10.2015, klo 10:05–12:00Paikka: Oikeusministeriö, kriminaalipoliittinen osasto, Mannerheimintie 4, 4. krs.Läsnä: Neuvotteleva virkamies Jan Hjelt, työ- ja elinkeinoministeriö
Erikoissuunnittelija Catharina Groop, oikeusministeriö
Asiantuntija Santeri Suominen, EK
Työmarkkina-asiantuntija Kati Orkola, valtiovarainministeriö
Transparency International Suomi ry:n jäsen ja edustaja Outi Nieminen
Ekonomisti Erkki Laukkanen, SAK
Poliisitarkastaja Antti Simanainen, sisäministeriöPoissa: Professori Ari Salminen, Vaasan Yliopisto**1. Kokouksen avaus**

Kokous avattiin klo 10:05. Puheenjohtaja toivotti kuultavan tervetulleeksi.

2. Asiantuntijan kuuleminen / Ritva Liivala, Kuntatyönantajat (KT)

Työmarkkinalakimies Ritva Liivala vieraili työryhmän kokouksessa. Liivala kertoi, ettei KT:lle juurikaan tehdä ilmoituksia lahjonnasta vaan pikemmin esim. rahan tai lääkkeiden varastamisesta. KT järjestää koulutuksia, joissa käsitellään kuntien toiminnan eettisyyttä. Kunnan viranhaltija voi ilmoittaa epäeettisestä toiminnasta omalle esimiehelleen tai kunnan sisäiseen tarkastukseen. Riskienhallinta on kuntakontekstissa haastavaa eikä yhtä riskienhallintamallia ole sillä kuntakonserneja on monenlaisia. Jokaisen kunnan tulisi räätälöidä oman riskienhallintamallinsa. Uuden kuntalain myötä avoimuuden edistäminen korostuu: prosesseista ja päätöksistä tiedotetaan paremmin. Kuntalaisilla on oikeus saada tietoa esim. johtajien ja esittelijöiden sidonnaisuuksista.

Kuntasektorilla on korkea järjestäytymisaste: yli 90 % työntekijöistä kuuluu johonkin ammattijärjestöön. Ongelmatilanteissa työntekijät ovat tottuneet kääntymään luottamusmiehen puoleen. Kunnallisesta viranhaltijasta annetun lain mukaan viranhaltija voi hakea muutoksia ("kunnallisvalitus") virkasuhdetta

koskeviin päätöksiin, jos esim. kokee, että työnantaja viranhaltijan irtisanomisen tai siirron yhteydessä on menetellyt virheellisesti tai ylittänyt toimivaltaansa.

3. Keskustelu mietintöluonnoksesta

Työryhmä kävi keskustelua mietintöluonnoksen päivitetystä versiosta. Todettiin mm., että:

- mietinnön rakenne on hyvä
- sivulla 5 (”keskeisten käsitteiden määrittely”-otsikon alla) erillisessä kappaleessa tulee täsmentää, että sisäisen korruptioilmoituksen voi tehdä, jos ilmoituksen kohde on työ- tai virkasuhteessa. Esim. kunnalliset (tai valtiolliset) luottamusmiehet eivät kuulu tähän kategoriaan. Jos näiden toiminnasta haluaa tehdä ilmoituksen, ilmoittajan tulee käyttää ulkoisia ilmoituskanavia.
- sivulla 5 alkava maakatsaus on tärkeä osa mietintöä. Katsauksesta ei tässä vaiheessa karsita tietoa tai maita. Sisäministeriön edustaja oli sitä mieltä, että maa-analyysit saavat olla eripituisia ja sisällöltään erilaisia, pääasia on, että mietinnön kautta saa tietoa eri maiden ratkaisuista mitä tulee ilmoittamiseen ja ilmoittajien suojeluun.
- lainsäädäntötilanne Suomessa: päätettiin seuraavanlaisesta työnjaosta:

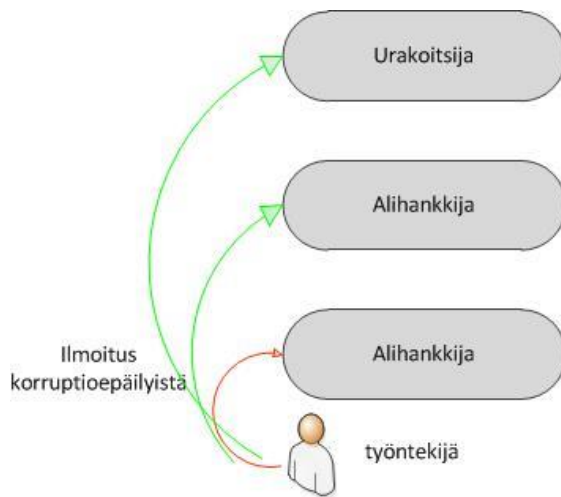
Laki	Kirjoittaja
Perustuslaki (sananvapaus...)	Orkola
Virkamieslaki	Orkola
Työsopimuslaki	Hjelt
Yhdenvertaisuuslaki	Hjelt
Tietosuoja... Laki yksityisyyden suojasta työelämässä, henkilötietolaki...	Hjelt
Luottolaitoslaki	Suominen
Finanssivalvontalaki	Suominen
Laki valtiontalouden tarkastusvirastosta	Orkola
Laki kunnallisesta viranhaltijasta	
Työsuojelulaki	

Tekstejä tuodaan työryhmän seuraavaan kokoukseen (29.10.2015).

- ilmoittamisen ja ilmoittajien suojelun nykykäytännöt:

Suuryritykset

- SAK:n edustaja muistutti, ettei aina voi olettaa, että taho, jolle ilmoitetaan on kiinnostunut vastaanottamaan ilmoituksen. Tämä pätee esim. tilanteessa, jossa alihankkijan palveluksessa oleva työntekijä haluaa ilmoittaa epäkohdista, jotka saavat oman työnantajan näyttäytymään huonossa valossa. Jos ilmoittaja sen sijaan tekee ilmoituksen toiselle alihankkijalle tai itse urakoitsijalle, ilmoitus saattaa saada aivan toisenlaisen vastaanoton (ks. alla):

- suuryritykset ovat miettineet ilmoittajien suojelua vain vähän. Ilmoittajien suojelulla viitataan yleensä vain nimettömään ilmoittamiseen. Suojelunäkökulman tulisi näkyä yritysten strategisista asiakirjoista.

Pienet ja keski-suuret yritykset

- Korjaus: ”suurin osa yrityksistä on yhdenhengen yrityksiä...”. TEM:n edustaja lähettää lisätietoa pienyritysten määrästä ja työvoiman jakautumisesta (tekstiin lisätään taulukko).
- Näillä yrityksellä on ”matala organisaatio” mikä tarkoittaa sitä, että ongelmat nähdään helpommin.

Finanssiala

- Tiedot otetaan EK:n edustajan laatimista muistioista
 - Todetaan, että finanssialan valvontaa koskeva lainsäädäntö on suhteellisen uusi. Kokemuksia sen toimeenpanemisesta ei vielä ole. Uudessa lainsäädännössä ei mennä ilmoittamiseen / ilmoittajien suojeluun yksityiskohtaisesti. Finanssivalvonnalla on määräämisvalta eli FV pystyy myöhemmin ohjaamaan alan toimijoita.
- Julkinen toiminta: tähän kohtaan lisätään Pasi Ovaskan kuulemisen kautta saatu tieto.
 - Ilmoittaminen ulkopuoliselle taholle: Sihteeri on lähettänyt päivitetyn listan työryhmän jäsenille. Listaa päivitetään edelleen.

4. Muut asiat

Muita asioita ei ollut.

5. Kokouksen päättäminen ja seuraava kokous

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 11:35. Seuraava kokous pidetään 29.10.2015 klo 10-12:00 KPO:ssa (4. krs.).

.....